

Sleuteltje

Elke dag doen we dingen voor de laatste keer, maar we staan er bijna nooit bij stil dat het de laatste keer is. Soms dringt het later tot ons door en dan stemt ons dat vreugdevol (ik hoef gelukkig nooit meer ...) of verdrietig (ik zal helaas nooit meer ...). Zo beschouwd is het mensenleven een continu afscheid nemen, en is loslaten de core business van het menselijk bestaan.

Ik overwoog dit al fietsend na een gesprek met een meer dan seniore schoolleider. Hij stond op het punt zijn loopbaan te beëindigen en daar spraken wij over. Ik vroeg wat voor hem nu de kern van het onderwijs is. Ik vind dat je zo'n vraag aan iemand mag stellen die al zijn haar in scholen heeft verloren. Hij rekte zijn lange lijf en ging er eens goed voor zitten, niet omdat hij veel wilde zeggen aangezien hij er nog nooit over nagedacht had (de meest voorkomende reden waarom mensen veel zeggen) maar omdat hij ruimte zag voor het uiten van een helder inzicht dat hem al jaren steunde bij zijn werk.

'Mensen in het onderwijs zijn er om het verschil te maken,' zei hij toen. 'Elke dag lopen er kinderen door de school die in de goot raken als jij er op dat speciale moment in hun leven niet bent. Dat is een hoge verantwoordelijkheid. Veel onderwijzers realiseren zich niet dat ze die dragen. Ze denken dat ze gewoon wiskunde komen geven. Of Duits. Maar in werkelijkheid zijn ze voorbeelden voor kinderen, voorbeelden van hoe je kunt leven, werken, liefhebben. Schoolvoorbeelden om je aan te storen, tegen af te zetten, aan te spiegelen. Als je je niet realiseert dat je dat bent, is er ook ruimte voor cynisme. Dat zie je helaas bij veel mensen die lang in het onderwijs zitten. Ze hebben alles voorbij zien komen. Daardoor vergeten ze hun basistaak. Die is dat je zoekt naar het sleuteltje van een kind. Ik geloof dat elk kind een sleuteltje bij zich draagt naar een betere toekomst. Onderwijzers moeten daarnaar zoeken, bij elk kind, maar zeker bij die kinderen waarbij ze het verschil kunnen maken. En als het je zelf niet lukt, wordt dan niet cynisch maar blijf in het kind geloven. Als je dat doet, breng je collega's in positie om naar het sleuteltje te gaan zoeken. Je vindt me zeker een sentimentele oude man?'

Hij stond op want de bel ging. Hij heeft de gewoonte om rond deze tijd even in de hal te staan. Veel leerlingen zijn nu vrij, hij zwaait ze even uit als hij tijd heeft. Hij loopt wat moeilijk, zag ik. De jaren tellen.

'Jammer dat je afscheid neemt,' zei ik toen de hal was leeg gestroomd. 'Er komt een ander,' zei hij eenvoudig. En hij liep stijfjes terug naar zijn kamer. Toen ik daar even later langs fietste, zag ik hem staan bij zijn bureau met een leerling en diens vader.

Hij zocht het sleuteltje.